

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

Mapování bezbariérovosti vybraných sportovních areálů ve Zlínském kraji.

Bakalářská práce

Autor: Jana Mutlová,

Obor: Aplikovaná tělesná výchova

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D.

Olomouc 2019

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Jana Mutlová

Název bakalářské práce: Mapování bezbariérovosti vybraných sportovních areálů ve Zlínském kraji.

Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D.

Rok obhajoby bakalářské práce: 2019

Abstrakt: Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo provést mapování bezbariérovosti vybraných sportovních areálů ve Zlínském kraji. Dále byl součástí mé bakalářské práce návrh pro zlepšení bezbariérovosti těchto sportovních objektů. Jako výzkumnou metodu jsme zvolili strukturované pozorování, které jsme zaznamenali do standardně užívaného záznamového formuláře mapování přístupnosti objektů dle metodiky Pražské organizace vozíčkářů. V bakalářské práci byly vybrány 3 sportovní objekty ve Zlínském kraji, kterými jsou sportovní hala Zelená ve Zlíně, sportovní hala TJ Slavia Kroměříž a sportovní komplex Kostelany.

Klíčová slova: bariéry, osoby se zdravotním postižením, tělesné postižení, zrakové postižení, aplikované pohybové aktivity, monitoring

Souhlasím s půjčováním bakalářské práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author's first name and Surname: Jana Mutlová

Title of the master thesis: Mapping of barrier – free possibilities of selected sports facilities in Zlínský kraj.

Department: Department of adapted physical activity

Supervisor: Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D.

Year of presentation: 2019

Abstract: The aim of my Bachelor thesis was to carry out a mapping of wheelchair accessible places of chosen sport buildings in Zlín region. The part of the also was a suggestion to improve wheelchair accessibility of the sport buildings. The research method was chosen a structured observation, which was noticed into a commonly used record from mapping the accessibility of buildings according to the methodology of Pražská organizace vozíčkářů.

Three sport buildings in Zlín region were chosen in the bachelor thesis. They are called sports hall Zelená in Zlín, sports hall Tj Slavia Kroměříž and sports complex Kostelany.

Keywords: barriers, Physical Disability, people with disabilities, visual disability, adapted physical activity, monitoring

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně pod vedením
Mgr. Ondřeje Ješiny, Ph.D., uvedla všechny použité literární a odborné zdroje a dodržela
jsem zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 13.6. 2019

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Ondřeji Ješinovi, Ph.D. a Mgr. Lucii Ješinové za pomoc a cenné rady, které mi poskytli během zpracování této bakalářské práce. Dále všem zaměstnancům sportovních areálů ve Zlínském kraji, kteří mi poskytli možnost mapování sportovních areálů.

Obsah

1 ÚVOD.....	8
2 PŘEHLED POZNATKŮ	9
2.1 Postižení.....	9
2.1.1 Tělesné postižení.....	9
2.1.2 Zrakové postižení	12
2.2.1 Dělení bariér.....	15
2.2.2 Architektonické bariéry.....	16
2.2.3 Legislativní normy	17
2.2.4 Bezbariérovost	18
3 CÍLE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	21
3.1 Hlavní cíl.....	21
3.3 Úkoly práce.....	21
3.4 Výzkumné otázky	21
4 METODIKA	22
4.1 Postup práce	22
4.2 Popis vybraných sportovních areálů	22
4.3 Kategorizace přístupnosti.....	23
4.3.1 Doplnující piktogramy	24
4.4 Metody sběru dat.....	27
4.5 Analýza dat	27
5 VÝSLEDKY	29
5.1 Výsledky mapování jednotlivých sportovních areálů	29
5.1.1 TJ Slavia Kroměříž – tělocvična.....	29
5.1.2 Sportovní komplex zelené Zlín – tělocvična.....	33
5.1.3 Sportovní komplex Kostelany – sportovní hala	37
5.2 Návrhy úpravy sportovních areálů.....	40
6 DISKUZE	41
7 ZÁVĚR	43
SOUHRN	44
SUMMARY	45
REFERENČNÍ SEZNAM	46
PŘÍLOHY	49

1 ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá vytvářením metodického manuálu pro monitoring bezbariérovosti sportovních areálů ve Zlínském kraji.

V rámci mé bakalářské práce jsem zmapovala bezbariérovost tří sportovních areálů ve Zlínském kraji, pomocí ucelené metodiky Pražské organizace vozíčkářů. Snažila jsem se sportovní areály zdokumentovat, popsat, poměřit a zároveň nafotit. Mezi základní parametry, kterými se zabývám jsou například vstupy do areálů, přístup do šaten, přístup z přilehlého parkoviště na sportoviště, toalety, sociální zařízení a přístup na hrací plochu.

Cílem mé bakalářské práce bylo zmonitorovat tři vybrané sportovní areály ve Zlínském kraji a zároveň jako mým dílčím cílem bylo navrzení pro lepší bezbariérovost a přístupnost.

Má bakalářská práce se bude dělit na dvě části a to teoretickou a praktickou.

V teoretické části bakalářské práce jsem se zabývala tím, co je to postižení, jak se daná postižení rozdělují a klasifikují. Dále jsem se věnovala bariérám a jejich dělení, také legislativě co s tímto tématem souvisí.

V praktické části bakalářské práce jsem zmonitorovala všechnavybraná sportovní zařízení, kterými jsem se zabývala. Snažila jsem se místa podrobně zdokumentovat, popsat, změřit šířky dveří při vstupu do sportovního areálu, na toalety a do šaten. Také jsem se zabývala různými nedostatky, nebo překážky, které jednotlivé sportovní areály dosahují. Poté jsem všechny nedostatky nebo překážky zdokumentovala. Závěrem jsem navrhla úpravy pro lepší dostupnost.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

V rámci této kapitoly se pokusím přiblížit důležité pojmy, které se v této práci vyskytují. Zmíním se o postižení, které se dále dělí do čtyř kategorií a tou je tělesné postižení, zrakové postižení, sluchové postižení a mentální postižení. Budu se nejvíce zabírat postižením tělesným zrakovým, které dále jednotlivě rozčlením. Další kapitola bude věnovaná problematice bariér, se kterými se můžou potkat všechny osoby s různorodým postižením.

2.1 Postižení

Termín postižení spojujeme také s označením „jiný“ jinakost. Každá osoba z nás má jiný pohled na tento termín. Jinakost hodnotíme jako odlišnost od běžně přijímané normy např.: normy chování, komunikace nebo pohybových dovedností. Základní pojmy, které s tímto tématem souvisí jsou: porucha, postižení, disabilita nebo handicap. Porucha je problém tělesných funkcí. Postižení je určitá odchylka ve zdravotním stavu člověka, která jej omezuje v určité činnosti. Disabilita je problém, který je způsobený přímo chorobou, traumatem nebo jiným zdravotním znevýhodněním. Handicap chápeme jako sociální znevýhodnění (Kudláček, M., 2013).

2.1.1 Tělesné postižení

Tělesné postižení označujeme jako poruchu tělesné stránky. Osoby s tělesným postižením tvoří největší skupinku lidí s postižením. Hlavním znakem tělesného postižení je celkové nebo částečné omezení hybnosti. Rozlišujeme omezení hybnosti zapříčiněné primárním nebo sekundárním způsobem. Mezi primární poruchy hybnosti řadíme např. dětskou mozkovou obrnu, rozštěp páteře, progresivní svalovou dystrofii, amputace a další. Příčinami druhotného poškození hybnosti jsou nejčastěji poruchy kardiovaskulárního a metabolického systému, které mají za následek omezení pohybu nemocného (Vítková, 2006).

Krhutová, L., Michalík, J., Potměšil, M., Novosad, L., &Valenta, M. (2005) považuje za tělesné postižení trvalý nebo dlouhodobý stav, který je spojen s poruchou schopnosti vykonat jakéhokoli pohybu.

V České republice se setkáváme nejčastěji s tělesným postižením a tím je dětská mozková obrna, rozštěp páteře, deformace končetin, progresivní svalová dystrofie, amélie -

částečně zachovány základy kostí a dysmélií - chybějící části končetin, se kterými se již osoba narodí (Kantor, Urbanovská, & Pfeiffer, 2015).

Základním rozdělením tělesného postižení podle etiologie je na vrozené a získané. Vrozené tělesné postižení vzniká již během prenatálního vývoje dítěte, při porodu, anebo krátce po porodu. Postižení získané vzniká jako důsledek úrazu nebo různých chorob s vlivem na pohybové ústrojí. (Kábele, 1993).

Vědní obor, který se zabývá tělesným postižením je somatopedie. Skládá se ze dvou řeckých slov a to soma – tělo a paideia – výchova. Termín somatopedie začal na našem území užívat František Kábele (Vítková, 2014).

Většina druhů tělesného postižení vyžaduje možnost využívání kompenzačních pomůcek, které slouží k vyrovnání funkčních omezení, zvýšení a posílení nezávislosti, pohyblivosti, dále napomáhají k sebeobsluze, komunikaci a tím zvyšují celkovou kvalitu života osoby s tělesným postižením (Vítková, 2010).

Dětská mozková obrna

Dětskou mozkovou obrnu (DMO) lze definovat jako „neprogresivní a nestacionární postižení centrálního nervového systému vedoucí k poruchám volní hybnosti, parézám nebo mimovolným pohybům“ (Ješina, Kudláček et. al., 2012). Příčiny vzniku rozdělujeme podle Ješiny, Kudláčka, Janečky, Kukolové, Nekudové, Němcové, ..., & Vyhlídal (2011) na před porodní (vývojové malformace, infekce, přenošenost). Porodní (klešťové a protahované porody), nebo brzy po porodu do 1 roku života (kojenecké infekce). Rozdělovat ji můžeme do tří základních kategorií: 1. nervosvalové (spastické a nespastické), 2. topografické (diuréza, hemiparéza, kvadruparéza) a 3. funkčně sportovní (třídy CP-ISRA od nejtěžších forem CP 1 až po nejlehčí formy CP 8), (Ješina et al., 2011; Kudláček et al., 2007).

Nejobvyklejší forma DMO je spastická. Spastická znamená, že jsou svaly napjaté a kladou odpor pasivnímu ohýbání. Parézu překládáme jako částečnou ztrátu hybnosti končetiny.

Podle lokalizace a stupně postižení rozlišujeme:

- a) Hemiparéza – postižení jedné poloviny těla, které bývá charakterizováno zpravidla ohnutím horní končetiny, dolní končetina je napjatá. Postižený došlapuje na špičku chodidla (Kábele, 1988).
- b) Diparéza – porucha hybnosti dolních končetin. Pro toto postižení je typické mírně předkloněný trup, dolní končetiny jsou ve vnitřní rotaci a většinou je stoj na špičkách.

Chůze je možná pomocí francouzských holí Kraus, Zaban, Kolář, Seidl, Belšan, Schejbalová, & Kaňovský (2005).

- c) Kvadruparéza – Postižení všech čtyř končetin. Často se u této formy vyskytuje i mentální retardace, narušení obličejových svalů a vady řeči (Kábele, 1988).

Rozštěpy páteře

Mezi jedno z nejrozšířenějších druhů tělesného postižení patří Spina bifida neboli rozštěp páteře. Je to druhé nejčastější onemocnění hned po dětské mozkové obrně. Vzniká již v perinatálním období, kdy je důsledek nedokonalého uzavření medulární trubice a následným výhřezem páteřní míchy z páteřního kanálu. Mluvíme tedy o vadě vrozené. Nejčastěji tímto postihnutým místem je bederní část páteře (Kudláček, 2013). Ješina, Kudláček et al., (2011) uvádějí tři základní druhy rozštěpu páteře.

- a) Meningokéle – zde dochází k výhřezu míšních plen
- b) Meningomyelokéle – zde dochází k výhřezu míšních plen a míchy
- c) Spina bifida occulta neboli rozštěp páteřních obratlů bez výhřezu míšních obalů a míšní tkáně (Kudláček & Ješina, 2013). Podle Kuklíka (2013) tato vrozená vada vznikla nedostatkem mezenchymálních struktur a především nedostatkem tvorby bílkovin.

Ochrnutí po poranění míchy

Dalším častým a závažným postižením je ochrnutí po poranění míchy. K poškození míchy může dojít vlivem různých onemocnění nebo při těžkých úrazech (sportovní nehody, skoky po hlavě do neznámé vody a autohavárie).

Následky po poranění míchy jsou ovlivněny výškou postižení. Určuje se, zda je poškození úplné nebo částečné. Částečné postižení se označuje jako paréza. Osoba s poúrazovou parézou dokáže chodit o francouzských holích. Vozík využívají na delší tratě nebo na pohybové aktivity. Úplné poškození míchy se označuje jako plegie. Hovoříme tedy o poúrazové paraplegii nebo poúrazové kvadruplegii. Poúrazová paraplegie je ochrnutí dolních končetin, většinou po poranění míchy v oblasti horní bederní a hrudní páteře. Osoby s paraplegií využívají vozík celodenně. Jedinci s paraplegií mohou využívat mnoho pohybových aktivit. Například mezi ně patří atletika, plavání, lukostřelba, basketbal, lyžování na monoski a další. Poúrazová kvadruplegie vzniká po poškození míchy v oblasti krku. Ochrnutí dolních končetin je většinou úplné a ochrnutí rukou v různých stupních postižení.

Jedinci s poúrazovou kvadruplegií mohou využívat mnoho pohybových aktivit. Například plavání, stolní tenis a bocciu (Ješina, Kudláček, Janečka, Kukolová, Nekudová, Němcová, ..., & Vyhlídal, 2011; Vítková, 2006; Šopíková, Brůžková, & Bátorová, 2013).

Amputace

Amputace je odstranění části nebo celku končetiny. K odstranění může dojít chirurgicky nebo úrazem (Bařvalová, 2007). Amputace dělíme na horní a dolní končetiny. Mluvíme poté např. o podkolenní/ nadkolenní amputaci dolní končetiny, předloketní/ nadloketní amputace horní končetiny nebo amputace končetiny v celém rozsahu (Vítková, 2010).

U jedinců s chirurgicky odstraněnou končetinou může dojít k pocitu „Fantomovy končetiny“. Tento termín se vyznačuje tím, že jedinec má stále pocit, jakoby amputovanou končetinu neustále měl (Kudláček & Ješina, 2013).

V dnešní době lze amputovanou končetinu jak horní nebo dolní nahradit moderní protetikou. Protetiky jsou v dnešní době na velmi vysoké úrovni. Vyrábí se z moderních materiálů a technologie každým rokem posunují pohybové možnosti osob, které je využívají. Snahou je dosáhnout návratu pohybu alespoň v částečném rozsahu (Kudláček, 2013).

Progresivní svalová dystrofie

Progresivní svalová dystrofie je onemocnění, při kterém není zasažen mozek ani mícha, ale jedná se o primární postižení svalstva (Vítková, 2004). Začíná se projevovat v dětství, méně v období puberty a málokdy v dospělosti. Projevuje se úbytkem svalových vláken, u kterých dochází k úplnému rozpadu (Kudláček, 2013). Osoby trpící progresivní svalovou dystofií mají především vadné držení těla, obtíže při chůzi nebo vstávání z lehu. V době, kdy je již nemoc plně rozvinuta, jsou možnosti pohybu takto postižených osob minimální (Bednařík, Lukáš, Mechl, Gaillyová, Vohánka, Kodaňka, & Vytopil, 2001).

2.1.2 Zrakové postižení

Zrak je velmi důležitým smyslem pro život. Díky zraku člověk získává nejvíce informací ze svého okolí a dokáže snáz navázat lepší komunikaci. Zrakové vady jak dědičné nebo získané ovlivňují i psychický vývoj člověka. Zrakové vnímání se pak liší stupněm úplnosti, přesnosti a rychlosti zobrazení a také zúžením a deformací zorného pole. Kvalita zrakového vnímání může být ovlivněna únavou (Vítková a kol., 2004).

Klasifikace dle Finkové, Ludíkové a Růžičkové (2007) rozděluje osoby se zrakovým postižením do čtyř základních skupin: osoby nevidomé, osoby slabozraké, osoby se zbytky zraku a osoby s poruchami binokulárního vidění.

Osoby nevidomé – Novotná a Kremličková (1997) popisují nevidomost jako „stav, při němž člověk nevnímá ani světlo, nebo je jeho zraková ostrost snížena natolik, že bez výcviku znemožňuje samostatný pohyb a orientaci v prostoru“.

Osoby slabozraké – jedná se o kategorii, kdy i s brýlovou korekcí je zrakové vnímání narušeno. „Slabozrakost je ve smyslu speciální pedagogiky orgánová vada zraku, která se projevuje částečným nevyvinutím nebo snížením zrakového analyzátoru obou očí“ (Flenerová, 1985).

Osoby se zbytky zraku – osoby se zbytky zraku se pohybují v rozmezí praktické slepoty a těžké slabozrakosti (Vítková a kol., 2004). Orientace v prostoru je možná v kvalitně osvětleném prostředí (Finková, Ludíková & Růžičková, 2007).

Osoby s poruchami binokulárního vidění - Nejčastější zrakové postižení se dělí na šilhavost a tupozrakost. Šilhavost neboli strabismus definujeme jako poruchu rovnovážného postavení očí, kdy se zpravidla jedno z nich odchyluje od rovnovážné osy. Nejprve dítě vidí obraz dvojité, postupně se učí obraz z odchýleného oka eliminovat. Funkce oka slábne a oko se stává tupozrakým. Tupozrakost neboli amblyopie je snížení zrakové ostrosti zpravidla jednoho oka, která nemá objektivní organickou příčinu – pokud je organický nález přítomen, neodpovídá stupeň snížení ZO stupni vady (Keblová, Novák & Lindáková, 2000).

Podle World Health Organization (WHO, 2007) se uvádí, že zrakové postižení postihuje větší množství zrakových funkcí najednou. U zrakových vad se vyskytuje snížení zrakové ostrosti nebo zorného pole. V závislosti na omezení zrakové ostrosti a zorného pole, WHO rozdělovalo zrakové postižení na 5 kategorií, která jsou znázorněna v tabulce (Trnka, 2012).

Tabulka: Klasifikace zrakového postižení podle WHO, 2007

Kategorie	Druh zdravotního postižení
1.	Střední slabozrakost Zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí: maximum menší než 6/18 (0,30)- minimum rovné nebo lepší než 6/60 (0,10); 3/10 - 1/10
2.	Silná slabozrakost Zraková ostrost s nejlepší korekcí: maximum menší než 6/60 (0,10)- minimum Rovné nebo lepší než 3/60 (0,05); 1/10-10/20
3.	Těžce slabý zrak a) Zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí: maximum menší než 3/60 (0,05) – minimum rovné nebo lepší než 1/60 (0,02); 1/20-1/50 b) Koncentrické zúžení zorného pole obou očí pod 20 stupňů nebo jediného funkčně zdatného oka po 45 stupňů.
4.	Praktická nevidomost Zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí 1/6 (0,02), 1/50 až světlocit nebo omezení zorného pole do 5 stupňů kolem centrální fixace, i když centrální ostrost není postižena.
5.	Úplná nevidomost Ztráta zraku zahrnující stavy od naprosté ztráty světlocitu až po zachování světlocitu s chybou světelnou projekcí.

Zdroj: Trnka, 2012.

Zrakové znevýhodněné, můžeme také členit dle sportovní klasifikace, kterou určuje mezinárodní federace nevidomých sportovců (IBSA, 2017). Tato klasifikace je označena písmenem B jako blind – nevidomý a číselný index značí stupeň znevýhodnění.

B1 - úplná slepota, neschopnost rozeznávat objekty ani kontury z jakékoliv vzdálenosti, bz světlocitu až světlocit.

B2 - schopnost rozeznávat předměty nebo kontury, zraková ostrost do vizu 2/60 s horní hranicí zrakového pole do 5°.

B3 - zraková ostrost 2/60 až 6/60 nebo omezení zrakového pole v rozmezí 5 - 20°

2.2 Bariéry

V našem každodenním životě se setkáváme s pojmem bariéry, bariérovost a bezbariérový přístup. Pokud nám v pohybu, ať přirozeném nebo záměrném, brání určitá bariéra, negativně se to projeví jak na fyzické, tak i na psychické stránce člověka (Kudláček, 2013).

World Health Organisation (WHO, 2007) charakterizuje bariéry jako faktory v prostředí člověka, které při své absenci, nebo naopak přítomnosti limitují funkční schopnosti člověka a tvoří překážku.

Filipová (1998) říká, že bariéry v životě člověka s tělesným postižením hrají velkou roli. Každý člověk vnímá překážky jinak. Závisí na tom, jak jedinec vyrůstal, žije, jaké má koníčky a také na jeho typu a závažnosti postižení. Dále Filipová (2002) rozděluje bariéry na základní dva typy a to na fyzické a psychické.

S tímto tématem souvisí také problematika při integraci osob se zdravotním postižením do škol nebo do společnosti (Opatřilová, Zamečnicková, 2008).

Ješina a Kudláček (2011) pak v souvislosti s integrací žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do hodin školní tělesné výchovy, nebo pohybových aktivit, zdůrazňují vedle bariér architektonických, bariéry postojové. Bariéry postojové mají za úkol přesvědčit o fungování integrace, přesvědčit o zvládnutí integrované tělesné výchovy.

2.2.1 Dělení bariér

Rozdělujeme bariéry na fyzické a psychické. Mezi fyzické bariéry řadíme překážky, které nám omezují pohyb v běžném prostoru, např. v místě kde žijeme, kam chodíme do školy, do práce nebo na nákup. V místech chybí výtah nebo plošina, která by umožnila tuto bariéru překonat. Ve škole nebo v zaměstnání chybějící upravené sociální zařízení. Fyzické bariéry komplikují především pohyblivost osob s tělesným postižením. Psychické bariéry se vyskytují i u zdravých lidí, a to ve vztahu k osobám s postižením. Někteří jedinci nevědí, jak se s postiženým bavit, jak ho oslovit nebo dokonce jak mu pomoci (Koláčková, Kodymová, Matušek, 2005).

Mezi další dělení bariér je dělení na vnitřní a vnější. Vnitřní bariéry jsou charakteristické tím, že nevycházejí z okolního prostředí, ale jsou limitem samotné osobnosti jedince se speciálními potřebami. Zahrnují termíny jako sebevědomí, sebe přijímání

a sebehodnocení. Ovlivňováním a pozitivním působením na jedince se speciálními potřebami můžeme způsobit dlouhodobé změny v chování a rozhodovacích procesech (Ješina, Hamřík, Bartoňová, Janečka, Kalman, Kučera, Panská, Rybová & Vyhlídal, 2001).

Do této kategorie lze také zařadit komunikační bariéry, které mohou být způsobeny fyzickým postižením (vada řeči nebo sluchu) a psychickými problémy (např. strach mluvit na jevišti nebo před cizími lidmi) (Matějková, 2016).

Další skupinou jsou bariéry vnější, které se dále dělí na bariéry architektonické, postojové, kompetence a dovednosti pedagogů (Kudláček, 2008).

2.2.2 Architektonické bariéry

Mezi nejčastěji se vyskytující architektonické bariéry pro osoby s tělesným postižením patří: bariérové vstupy do budov; schody a schodiště bez ramp; úzká šířka dveří, málo místa ve výtazích; bariérové toalety a sprchy; kluzké podlahy a dlažby; obrubníky bez nájezdních plošin; nevhodný povrch a šíře nášlapných ploch; nedostatek parkovacích míst (Podešva, 2007). Slowik (2007) tvrdí, že ani dnešní moderní pomůcky nejsou dost účinné. Člověk má problém se v prostředí plném bariér pohybovat samostatně. Ve výstavbě dnešních moderních staveb už všechny musí obsahovat prvky bezbariérovosti. Tyto změny můžeme nejčastěji pozorovat na veřejných místech například ve formě upravených nájezdů na chodník.

Pro snadný pohyb zejména osob na vozíku je třeba dodržovat tyto technické normy:

- Vstupy by měly být bez prahů a o vhodné šířce.
- Schody v interiéru lze překonat pomocí výtahu, nebo plošiny (vertikální nebo šikmá). Plošiny jsou z hlediska financí a místa dostupnější. Na překonání menšího počtu schodů je vhodná nájezdová ližina.
- Pravidlo kruhu o 150 cm, který je potřebný pro snadný pohyb v místnosti.
- Pro lepší soběstačnost vozíčkáře je vhodné dostatečně vysoká toaleta, umyvadlo s podjetím, správně umístěna madla, bezpečnostní značení a dostatečný prostor (Jeřábková et al., 2013).

Dále také nesmíme zapomenout na osoby se zrakovým postižením. Jedinci mají taky spoustu bariér, které musejí v běžném životě překonávat. Filipová (1998) popisuje problematiku bezbariérovosti pro zrakově postižené jedince, kde těmto jedincům může způsobovat problémy například prosklené stěny, které nejsou kontrastně značeny. Stěny pokryté zrcadlem, nebo nedostatečné osvětlení. Bezpečnost snižuje překážky, které jsou ve výši pasu

a tím je nelze pomocí bílé hole zaznamenat. Dalším velkým problémem jsou místa, kde není zobrazena rozhraní část vozovky a chodníku.

2.2.3 Legislativní normy

Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb se zabývá hlavně úpravou veřejných prostranství a budov. Patří zde budovy a prostranství určené pro tělovýchovu, sport, rekreaci a mimoškolní vzdělávací objekty a objekty určené pro volnočasové aktivity. Vyhláška se zabývá podrobně architektonickými úpravami s cílem vytvořit co nejlepší podmínky pro jedince s tělesným postižením. Díky těmto úpravám by se osoby s tělesným postižením mohli také zapojit. Úpravy se zaměřují na vstupy do budov, požadavky na toalety, sprchy, šatny, rampy, výtahy, chodníky nebo parkovací místa (Kudláček, 2013)

Dříve tato vyhláška rušila a zároveň nahrazovala dřívější vyhlášku č. 369/2001 Sb. o obecných technických požadavcích zabezpečujících užívání staveb s omezenou schopností pohybu a orientace, ve znění vyhlášky č. 492/2006 Sb. (Zdařilová, 2011).

Ministerstvo přistoupilo pro místní rozvoj k mapování a odstraňování bariér pro jednotlivé typy osob se zdravotním postižením. Podpořilo vybudování pracovišť. Pro mapování přístupnosti objektů pro osoby s tělesným postižením a omezenou hybností byla vytvořena metodika kategorizace přístupnosti objektů (Pražská organizace vozíčkářů, 2014).

Pro osoby se zrakovým postižením bylo zřízeno metodické centrum odstraňování bariér sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých České republiky. Zrakově postižení mají díky této organizaci zabezpečený bezpečný pohyb. Asociace organizací neslyšících a nedoslýchavých zajišťuje odstraňování informačních a komunikačních bariér ve veřejných objektech. Samostatně jsou potom v rámci metodik řešeny kategorizace přístupnosti vyhrazených parkovacích stání (Pražská organizace vozíčkářů, 2017).

Počet vyhrazených stání z celkového počtu stání parkovací plochy (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2009):

- 2 až 20 stání vychází 1 vyhrazené místo;
- 21 až 40 stání vychází 2 vyhrazená místa;
- 41 až 60 stání vychází 3 vyhrazená místa;
- 61 až 80 stání vychází 4 vyhrazená místa;

- 81 až 100 stání vychází 5 vyhrazených míst;
- 101 až 150 stání vychází 6 vyhrazených míst;
- 151 až 200 stání vychází 7 vyhrazených míst;
- 201 až 300 stání vychází 8 vyhrazených míst;
- 301 až 400 stání vychází 9 vyhrazených míst;
- 401 až 500 stání vychází 10 vyhrazených míst;
- 501 a více stání vychází 2 % vyhrazených míst.

2.2.4 Bezbariérovost

Dle Zdařilové (2011) by měla bezbariérovost být ve vstupních prostorech, hygienických prostorech, toaletách a šatnách. Přístup do staveb by měl být bez schodů. Stavba, která je určena pro užívání veřejnosti, musí být v každém tomto zařízení nejméně jedno bezbariérové WC jak v oddělení pro ženy, tak v oddělení pro muže. Počet parkovacích míst se odvíjí od celkového počtu parkovacích míst. Každé toto parkovací stání by mělo být vyznačeno pro osoby s omezenou hybností.

2.2.5 Bezbariérové úpravy pro zrakově postižené

Hmatné prvky jsou úpravy vyvedené pozitivním či negativním reliéfem a slouží k vyhmatání nášlapem, bílou holí, popřípadě bříšky prstů (u Braillova písma).

- **Vodící linie** je jedna z hlavních řešení. Mohou být na chodníku, ale i v budově. Osobám se zrakovým postižením umožňují snadnější a lepší orientaci pohybu. Vodící linie mohou být přirozené nebo umělé vytvořené. Přirozené jsou častější, jedná se např. o stěny domu, obrubník chodníku, trávník, nebo plot). Umělé musí být tam, kde chybí přirozené. Mají podobu podélných drážek. V blízkosti vodící linie by se neměly nacházet žádné předměty.
- **Signální pás** je speciální forma umělé vodící linie, označuje místo odbočení z vodící linie k důležitému místu, např. k přechodu pro chodce, železničnímu přejezdu, schodišti nebo významné budově. Pás by měl být odlišen barevně a jeho povrch by měl být vystouplý.

- **Vodící pás přechodu** je forma umělé vodící linie, která slouží k orientaci osob se zrakovým postižením při přecházení vozovky. Musí navazovat na signální pásy na chodníku. Jeho povrch tvoří 4 podélné proužky.
- **Vodící linie s funkcí varovného pásu** slouží k orientaci při podélném pohybu na železničním nástupišti. Odděluje bezpečnostní pás od ostatní plochy nástupiště. Nezbytným hmatným prvkem jsou rovněž popisky v Braillově bodovém písmu, které se umisťují se např. při výstupu z podchodů, na ovládací prvky výtahů, dveře interiéru, pro označení zastávek (MMR, 2009).

Akustické prvky plní informační a orientační funkci. Tímto rozumíme akustickou signalizaci, která dává na vědomí přechod pro chodce. Je vybaven pokynem „Stůj“ a „Volno“. Tento akustický prvek může být doplněn verbálním sdělením. Osoby se zrakovým postižením mohou vlastnit vysílač v podobě samostatného zařízení, nebo zabudovaný přímo v bílé holi. Ovládá se tlačítky a dosah má 40 metrů.

- **Akustické majáčky** využívá sek označení přístupů do podchodů, budov, na nádraží. Dle možností využití rozlišuje několik typů majáčků.

Akustický orientační majáček – umisťuje se nad střed vstupního prostoru a vydává pouze akustické trylky “BRLM” (při vstupu z ulice do podchodu) a „I-Á“ (úrovňový vstup do budovy).

Digitální hlasový majáček – novější typ, může obsahovat až 2 hlasové fráze, obvykle jde o název objektu a jeho stručný popis.

Orientační hlasový majáček – Některý typ může obsahovat až 128 hlasových frází.

- **Povelová souprava na vozidlech MHD** bývá umístěna na tramvajích, trolejbusích, autobusech i některých vlakových soupravách. Zahrnuje venkovní i vnitřní hlásič. Venkovní bývá umístěn u prvních dveří a po aktivaci povelovým vysílačem ohlásí číslo linky a směr jízdy. Vnitřní majáček je umístěn u řidiče, jeho aktivací osoba se zrakovým postižením upozorní řidiče na svůj záměr nastoupit a vyžádá si tak centrální otevření dveří pro snazší nástup.

- **Akustická signalizace na přechodech** slouží k usnadnění přecházení vozovky přes přechod pro chodce, fáze „zelená“ je reprezentována signálem o rychlosti 10 úderů za vteřinu „červená“ fáze pak rychlostí 2,5 úderu za vteřinu.
- **Akustická signalizace na železničních přejezdech** slouží k snadnějšímu přecházení železničního přejezdu. Aktivuje se dálkovým ovladačem. Znění a význam má stejný jako u silničního přechodu.
- **Digitální informační odjezdová a příjezdová tabule** po aktivaci dálkového ovladače přečtou spoje, které se v daný okamžik ukazují.
- **Ozvučené bankomaty** jsou jako běžné automaty, které jsou doplněny o hlasový výstup. Aktivuje se po zapojení sluchátek a vložení platební karty.

Vizuálně kontrastní prvky jsou určeny pro osoby slabozraké. Jedincům zabezpečuje bezpečný pohyb v místech, kde překážky splývají s pozadím.

- **Označení prosklených prostorů** jako jsou dveře, okna i jiné skleněné plochy. Musí být označeny plným nebo přerušovaným pruhem o šířce minimálně 5cm. Barva pruhu je výrazná kontrastní žlutá. Výška tohoto značení je vy výši očí, tedy 150-170 cm od země.
- **Vizuálně kontrastní pásy** na sloupech veřejného osvětlení, semaforů i jiných. Značíme je žlutou barvou v kombinaci s modrou.
- **Informační tabule a štítky na dveřích** slouží k označení ordinací, úředních místností, nouzových východů (Centrum pro nevidomé, 2010).

3 CÍLE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

3.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem mé bakalářské práce je zmapování bariérovosti vybraných sportovních areálů ve Zlínském kraji.

3.2 Dílčí cíl

- Předložení návrhů pro zlepšení přístupnosti vybraných areálů zejména pro osoby užívající vozík.

3.3 Úkoly práce

- Seznámit se s metodikou mapování
- Vybrat jednotlivé sportovní areály
- Realizace mapování
- Analýza dat
- Vytvoření doporučení pro úpravu sportovních areálů ve Zlínském kraji

3.4 Výzkumné otázky

- Jsou vybrané sportovní areály bezbariérové?
- Jaké jsou nejčastější bariéry ve vybraných sportovních areálech?

4 METODIKA

Mapování bezbariérovosti vybraných jednotlivých sportovních areálů bylo prováděno na základě přímého pozorování. Získaná data byla poté zpracována do standardizovaného záznamového archu, formulář pro mapování přístupnosti objektu dle MKPO“. Formulář byl převzat od Pražské organizace vozíčkářů. Na základě získaných hodnot potom byla jednotlivá zařízení kategorizována dle škály: objekt přístupný, objekt částečně přístupný a objekt nepřístupný. Jeho stanovené parametry souhlasí s požadavky Ministerstva pro místní rozvoj České republiky.

4.1 Postup práce

V březnu roku 2019 jsem prošla školením pro mapování bezbariérovosti, které proběhlo za spolupráce Univerzity Palackého v Olomouci. Školení vedla paní Mgr. Lucie Ješinová, která spolupracuje s Pražskou organizací vozíčkářů a dodala mi prázdný formulář pro mapování. Toto školení bylo důležité především proto, že jsem následně mohla samostatně provést měření bezbariérovosti jednotlivých vybraných sportovních areálů ve Zlínském kraji. Poté jsem osobně navštívila Magistrát města Zlína. Tam mi bylo doporučeno osobní kontakt jednotlivých vybraných sportovních zařízení, ve kterých bych měření chtěla podniknout. Vybrala jsem si tělocvičnu TJ Slavia Kroměříž, sportovní komplex zelené Zlín a sportovní areál Kostelany. Následně jsem kontaktovala osoby z následujících areálů. Všichni tihle lidé mi umožnili bezproblémový přístup do areálu a umožnili mi samotné měření. Pořízené fotografie a naměřené hodnoty jsem mohla zveřejnit v mé bakalářské práci.

Samotné měření jsem prováděla osobně během měsíce dubna, systematicky dle manuálu k formuláři. Naměřené hodnoty jsem zaznamenávala do připraveného formuláře. I přesto, že ve vyhlášce č 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2009) uvádí předepsané rozměry v milimetrech, v souladu se záznamovým formulářem MKPO jsem naměřené hodnoty v interiéru zaznamenávala v centimetrech. V exteriéru jsem používala jednotky délky v metrech.

4.2 Popis vybraných sportovních areálů

Po navštívení magistrátu města Zlína a kraje jsem byla odkázána na jednotlivé vybrané sportovní areály ve zlínském kraji. Po následné komunikaci s předsedy vybraných sportovních areálů jsem se rozhodla pro tyto: TJ Slavia Kroměříž – tělocvična, Sportovní komplex zelené Zlín – tělocvična, Sportovní komplex Kostelany – sportovní hala.

4.3 Kategorizace přístupnosti

Objekty přístupné

- Objekt je přístupný celý, nebo alespoň jeho větší část s jedním bezbariérovým vstupem.
- Rampa (mobilní i pevné) před vstupem i uvnitř objektu mají sklon při délce do 3 metrů maximálně 12,5%, při délce do 9 metrů maximálně 8%. Pevné rampy mají šířku 110 cm.
- Dveře a průchody jsou široké minimálně 80 cm, platí i pro vstupní křídlo dvoukřídlých dveří. Výška prahů je max. 2 cm.
- Pro překonání výškových rozdílů je k dispozici samoobslužný výtah a jeho rozměry jsou minimálně: šířka dveří 80 cm, vnitřní rozměr kabiny – šířka 100 cm x hloubka 125 cm. Objekty s plošinou nevyhodnocujeme jako objekty přístupné.
- U objektů s toaletami se předpokládá toaleta plně přístupná. Toaleta přístupná je toaleta, která se nachází v dámských i panských. Vstupní dveře toalety mají 80 cm s otevíráním směrem ven. Kabina toalety má pak rozměry minimálně 160 cm x 160 cm. Přístup k míse je pak umožněn z boku a to v minimálním odstupem 80 cm. U mísy jsou pak k dispozici madla. Prostor pod umyvadlem pak umožňuje podjetí vozíkem.

Objekty částečně přístupný

- Přístupná je jen část objektu nebo objekt nenaplnuje některé z požadavků uvedených u objektů přístupného.
- Rampy a ližiny mají sklon při délce 3 m do 16,5% a při délce 9 m o 12,5%. Pevné rampy mají minimálně 110 cm.
- Dveře a průchody jsou široké minimálně 70 cm. Výška prahů je maximálně 7 cm.

- V objektu je k dispozici výtah s šířkou dveří 70 cm, a rozměry kabiny 100 cm x 110 cm.
- Pro plošinu je pak limitní šířka dveří 70 cm, rozměry přepravní plochy 70 cm x 90 cm.
- Toalety a jejich přístupnost nejsou pro tuto kategorii rozhodujícím faktorem. Před objektem se může nacházet maximálně jeden schod bez toho, aby bylo řešeno jeho překonání.

Objekty obtížně přístupné nebo nepřístupné

- Přístup nebo pohyb po objektu je zvlášť komplikovaný

4.3.1 Doplnující piktogramy

Obtížný povrch

- Jedná se o nerovný terén. Obvykle se jedná o neudržované historické kostky.

Obtížný sklon

- Nakloněný terén v bezprostředním okolí (Chybějící a nevyhovující nájezdy).

Bezbariérový vstup hlavním vchodem

- Bezbariérový vstup hlavním vchodem, který umožňuje vstup do přístupného nebo částečně přístupného objektu.

Bezbariérový vstup bočním vchodem

- Boční vchod umožňující bezbariérový přístup nebo vchod, který ve srovnání s hlavním vchodem do objektu ulehčuje.

Schody

- Počet schodů - +3 schody nahoru, -1 schod dolů. V případě, že po překonání několika schodů do části budovy je přístup do dalších pater možný jen po dalších schodech ve větším počtu „schodiště“. Pokud se u objektu s tímto piktogramem nachází doplňující text, v objektu jsou schody v sériích/ schodiště bez zařízení.

Výtah

- Běžně použitelný výtah

Plošina nebo výtah jen pro osoby s omezenou schopností pohybu

- Svislá/šikmá schodišťová plošina nebo výtah, které neslouží pro použití běžnou veřejností, ale jejich použití je umožněno osobám s omezenou schopností pohybu. Zpravidla je k obsluze potřeba asistence personálu.

Ližiny nebo rampa

- Slouží k překonání několika schodů. Většinou je potřeba počítat s prudším sklonem.

Přístupná toaleta

- Nachází se v dámských toaletách (případně v dámských i pánských) nebo je umístěna samostatně.
- Vstupní dveře kabiny i všechny přístupy k ní jsou širší než 80 cm. Dveře se otevírají ven z kabiny.
- Minimální šířka kabiny 160 cm x hloubka 160 cm.
- Přístup k míse z boku je minimálně 80 cm.
- U mísy jsou madla.
- Pod umyvadlem je dostatečný prostor pro podjetí vozíku.

Částečně přístupná toaleta

- Nachází se v dámských, pánských nebo samostatně.
- Vstupní dveře kabiny – širší než 70 cm, otevírající se směrem ven z kabiny.
- Šířka kabiny 140 cm x hloubka 140 cm.
- Přístup k míse z boku – 70 cm.

Obtížně přístupná nebo nepřístupná toaleta – běžné WC

- Toalety nejsou upraveny pro použití osobami s omezenou schopností pohybu.

Vyhrazené parkovací stání

Parkovací stání

Zdroj: www.presbariery.cz

4.4 Metody sběru dat

Jako výzkumnou metodu pro tuto bakalářskou práci jsem zvolila strukturované pozorování. Získaná data byla zaznamenána do Formuláře pro mapování přístupnosti objektů dle MKPO. Tento formulář byl sestaven Pražskou organizací vozíčkářů, která se zaměřuje na mapování bezbariérovosti sportovních objektů. Formulář MKPO obsahuje podrobný popis části budov, které je nutno zmapovat. Při mapování budov jsme zaměřili dle převzatého formuláře především hlavní vstup, vedlejší vstup, interiér, výtah, zdvihací plošiny, bezbariérové rampy nebo ližiny a upravené toalety.

4.5 Analýza dat

Hodnoty získané a zanesené do Formuláře pro mapování přístupnosti objektů podle MKPO jsou přehledně zpracované v tzv. bezbariérové kartě, která je opět převzata od Pražské organizace vozíčkářů a doplněna o informace získané z přílohy pro mapování bezbariérovosti sportovních areálů.

Výsledný popis sportovních areálů je tvořen názvem jednotlivých areálů. S tím je spojeno piktogramové označení, které hovoří o tom, zda je objekt zcela přístupný, částečně přístupný nebo nepřístupný. Dále jsou zde umístěny piktogramy, které informují o hlavním vstupu, výtahu, vyhrazených parkovacích místech, standardních a upravených toaletách. Následně je každá tato část podrobněji slovně popsána.

Na závěr je zde fotodokumentace zmíněných sportovních areálů. Pro monitoring sportovních areálů a vytvoření následné fotodokumentace jsem použila laseirметр a fotoaparát v mobilním telefonu Huawei P20 lite.

Provozovatel objektu při nesplnění primárních parametrů dostane doporučení pro odstranění konkrétní bariéry.

5 VÝSLEDKY

V této části jsem se věnovala popisu jednotlivých sportovních areálů, které jsem mapovala ve Zlínském kraji. K mapování jsem využívala „formulář pro mapování přístupnosti objektů dle MKPO“. Součástí mapování je i pořízení fotodokumentace a vybavení pomocí piktogramů. V závěrečné části jsem zpracovala konkrétní údaje do tabulky a za pomoci FTK navrhla úpravy pro bezbariérovost.

5.1 Výsledky mapování jednotlivých sportovních areálů

5.1.1 TJ Slavia Kroměříž – tělocvična

Adresa: Kotojedská2590/6, Kroměříž 767 01

Objekt nepřístupný

VSTUP A INTERIÉR

Tělovýchovná jednota Slavia Kroměříž je organizací, která se zabývá organizovanou sportovní činností v osmi sportovních odvětvích- basketbal, judo, karate, kuželky, moderní gymnastika, rekreační sport, stolní tenis a šachy.

Hlavní vstup do objektu je vzdálen 50 m od vyhrazeného parkovacího stání. Na parkovišti se nenachází žádné parkovací místo pro osoby s omezenou schopností pohybu a z toho vyplývá, že zde nejsou žádné bezbariérové parkovací místa. Parkoviště není zpoplatněno, pouze je vyhrazeno pro návštěvníky TJ Slavia Kroměříž. Povrch parkoviště obsahuje kamenný šterk. Z parkoviště k hlavnímu vchodu vede komunikační chodník o šířce 250 cm. Do budovy TJSlavia vedou 3 schody o výšce 14 cm, hloubce 52 cm a délce 290 cm. Podél schodů je šikmý nájezd o šířce 123 cm a délce 410 cm. Povrch přístupu k budově je položen zámkovou dlažbou. Hlavní vstup je tvořen dvěma po sobě jdoucími plastovými dvoukřídlými dveřmi o šířce 84 cm. Po otevření druhého křídla je průjezdová šířka 176 cm. Zádveří má 440 x 275 cm. Výška dveří je 195 cm. Dveře v zádveří jsou o šířce 84 cm

a po otevření druhé poloviny mají 170 cm. Oboje vstupní dveře se otevírají směrem ven. Jejich madla jsou ve výšce 112 cm. Povrch podlahy v prostoru chodby je v podobě kamenné leštěné dlažby. Po vstupu do budovy se po pravé straně nachází bufet, přímo naproti schodiště do dalších pater a přízemí, a po levé straně jsou dveře, které umožňují přístup na palubovku. Tento přístup je omezen jedním schodem a prosklenými dvoukřídlými dveřmi. Schod je o rozloze 185 cm x 52 cm x 18 cm. Dveře se otevírají směrem dovnitř. Jejich levá část má šířku 88 cm a po otevření druhé půlky dosahuje 175 cm. Výška dveří je 195 cm. Dveře obsahují kliku pouze z vnitřní strany, tudíž z venku nelze otevřít. Za tímto vstupem se nachází vstup na tribunu pro diváky. Vstup je oddělen dvoukřídlými prosklenými dveřmi o šířce 60 cm a po otevření druhé půlky 125 cm. Vstup na tribunu je po 5 schodech o rozměrech: délka 135 cm, šířka 30 cm a výšce 16 cm. Povrchem podlahy v prostoru tribuny je linoleum.

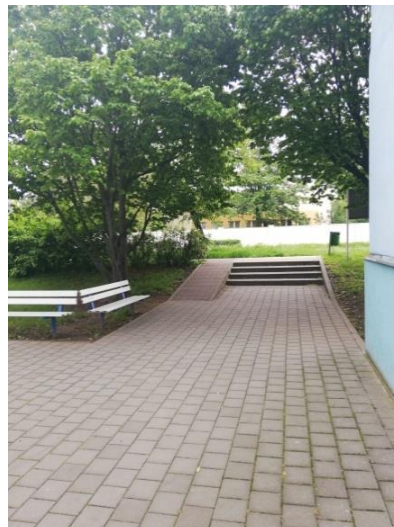
SOCIÁLNÍ ZAŘÍZENÍ – ŠATNY – TOALETY – SPRCHY

Šatny se nacházejí v přízemním podlaží. Dostaneme se k nim po sejití schodiště. Schodů je 19 a má rozměry o délce 165 cm, šířce 27 cm a výšce 17 cm. Podél schodiště se na obou stranách nachází kovové zábradlí ve výšce 96 cm od podlahy. Povrch schodiště tvoří beton. Vstup do prostoru šaten je oddělen kovovými dveřmi se skleněnou výplní. Šířka těchto dveří je 62 cm. Po otevření obou půlek dveří je průjezdová šířka o 120 cm. Dveře jsou otevíratelné pouze na čip, anebo čtyřmístným kódem. Prostory šaten tvoří dlouhá chodba o průjezdové šířce 125 cm. Šatny nejsou rozděleny na dámské a pánské. Tyto dveře mají rozměr 80 cm x 200 cm. V prostorách šaten lze využít dámské i pánské bariérové toalety. Sprchy se rozdělují na dámské a pánské. Jejich vstup tvoří dřevěné dveře, otevírající se směrem dovnitř. Přístupu do sprch brání schod, který má výšku 12 cm. Sprcha obsahuje 3 sprchovací jednotky ve výšce 112 cm, jedno umyvadlo a háčky na oblečení, které jsou ve výšce 150 cm. Povrch toalet a sprch tvoří dlaždice. Z šatnového prostoru je přístup do tělocvičny. Tento přístup tvoří schodiště, které má výšku schodu 16 cm a délku nášlapné plochy 26 cm. Schodiště tvoří 19 schodů.

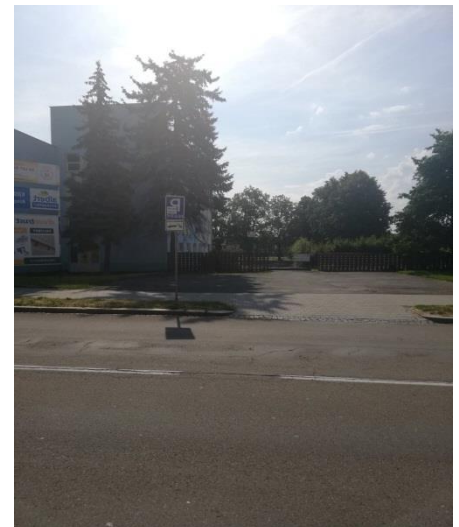
FOTODOKUMENTACE

Obrázek 1. Hlavní vstup

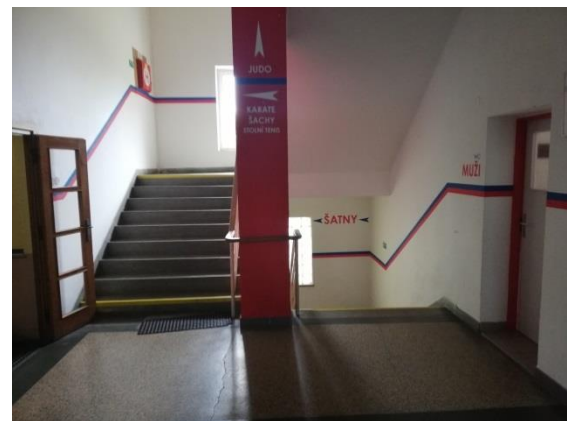
Obrázek 2. Přístup k hale

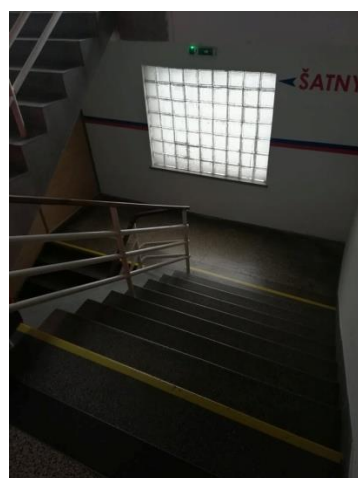
Obrázek 3. Parkoviště

Obrázek 4. Vstup k hrací ploše, vstup na tribunu.

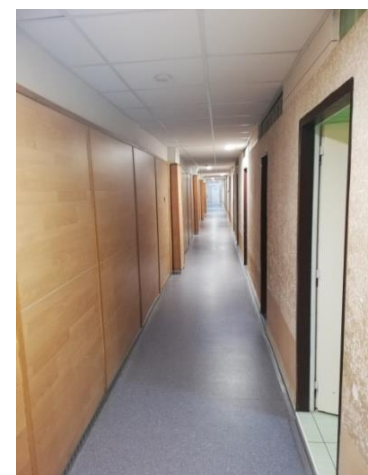
Obrázek 5. Chodba v přízemí

Obrázek 6. Schodiště k šatnám.

Obrázek 7. Vstup k šatnám

Obrázek 8. Šatny

Obrázek 9. Hygienické zázemí

Obrázek 10. Vstup k hrací ploše

Obrázek 11. Hrací plocha

5.1.2 Sportovní komplex zelené Zlín – tělocvična

Adresa: Dukelská 5413, Zlín 760 01

Objekt přístupný

VSTUP A INTERIÉR

Sportovní hala je ideální pro basketbal, volejbal, sálovou kopanou, aerobic, florbal a bocu, a to i pro tělesně postižené. Je vybavena dřevěnou palubovkou 32 x 22 m., časomírou a vzduchotechnikou. Její zázemí tvoří pět samostatných uzamykatelných šaten se sprchami a toaletou. Pro diváky je připravena tribuna o kapacitě 400 míst, pod níž se nachází malá posilovna pro sportovce vybavená stroji a činkami.

Před hlavním vstupem do budovy je parkoviště, které má 17 parkovacích míst, bohužel ani jedno parkovací místo není vyhrazeno pro osoby s omezenou hybností. Povrch tohoto parkoviště tvoří zámková dlažba. Hlavní vstup do budovy je tvořen dvoukřídlými dřevěnými dveřmi, kde průjezd skrze jedno křídlo je o průjezdové šířce 106 cm a po otevření obou křídel je rozšířena na 210 cm. Vstupní dveře se otevírají směrem ven a výška kliky od podlahy je 110 cm. Za těmito dveřmi se nachází prostor o délce 210 cm. Za tímto prostorem se nacházejí totožné dvoukřídlé dveře, kde se akorát liší jejich materiál výroby. Dveře tvoří dřevěný rám s prosklenou výplní. Rozměry těchto dveří jsou: šířka 100 cm, výška 220 cm.

Po otevření obou křídel je šířka 200 cm. Mezi dřevěnými a prosklenými dveřmi se nenachází žádný vyvýšený práh. Po vstupu do areálu je hlavní chodba, na které se po pravé straně nachází recepce s výškou pultu 105 cm. Na levé straně se pak nacházejí další dvoukřídlé dveře, které nám umožňují vstup do chodby, ze které je přístup do šaten a na palubovku. Rozloha chodby je 150 cm x 4000 cm. Na konci této chodby je šikmina, která směřuje dolů na palubovku. Její procentuální sklon je 8%. Ještě před vstupem do chodby k šatnám se po levé straně nachází schodiště, která nám a divákům umožňuje vstup na galerii. Schodiště tvoří 15 schodů o rozměrech 15 x 33 x 197 cm. Ty kopíruje dřevěné zábradlí, jeho úchyt je ve výši 85 cm od podlahy. Galérie není přístupná pro osoby s omezenou hybností a pohybující

se na invalidním vozíku, a tudíž mají možnost využití ke sledování jakéhokoliv utkání přímo z povrchu palubovky. Povrch chodeb má tmavě modré linoleum. Schodiště, šatny a sociálního zařízení je tvořen šedou dlažbou. Tribuna má povrch hrubého betonu.

SOCIÁLNÍ ZAŘÍZENÍ - ŠATNY - TOALETY - SPRCHY

Z hlavní chodby směrem na šatny lze využít bezbariérové WC, které je v těsné blízkosti schodiště na tribunu pro diváky. Vstup je tvořen jednokřídlými dřevěnými dveřmi. Šířka průjezdu je 95 cm. Výška dveří je 200 cm. Kliku se nachází na levé straně dveří a její výška od podlahy je 107 cm. Pod klikou je madlo, které je umístěno přes celou šířku dveří a jeho úchyt je od podlahy 90 cm. Dveře se otevírají směrem ven. Za dveřmi je zádveří s dostačujícím manipulačním prostorem. Umyvadlo se nachází na levé straně místnosti. V tomto sportovní areálu je 5 zamykatelných šaten o rozloze 12 x 5 m. Do šaten se dveře otevírají směrem dovnitř, jejich šířka je 80 cm. Podél celého obvodu šatny jsou lavičky ve výšce 45 cm a háčky na oblečení ve výšce 170 cm. Z každé šatny je přístup na toaletu a do sprch. Vstup do sprch i na toaletu tvoří jednokřídlé dveře o šířce 80 cm, výšce 200 cm. Dveře se otevírají směrem dovnitř. Mezi šatnou a sprchou, sprchou a toaletou není žádný vyvýšený práh. Toalety jsou standartní a nesplňují požadavky pro osoby s omezenou schopností pohybu. Sprchy jsou bezbariérové. Ovládací panel zapnutí se nachází ve výšce 107 cm. Povrch tohoto prostoru tvoří šedá dlažba.

FOTODOKUMENTACE

Obrázek 1. Hlavní vstup, parkoviště **Obrázek 2, 3.** Hlavní vstup, zádveří

Obrázek 4. Hlavní chodba, vrátnice

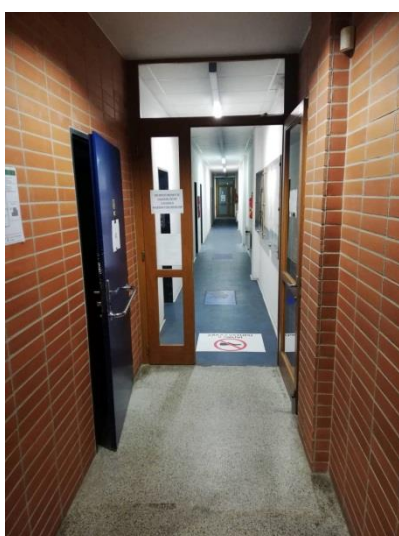
Obrázek 5. Přístup do šaten

Obrázek 6. Bezbariérové WC

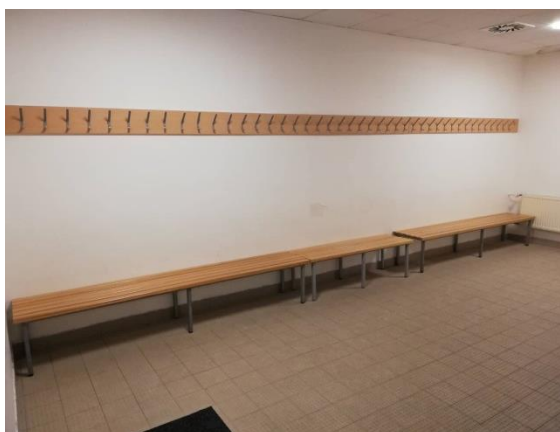
Obrázek 7. Kabina WC

Obrázek 8. Přístup do šaten

Obrázek 9. Dveře do šaten

Obrázek 10. Šatny

Obrázek 11. Přístup do sprch a toalet

Obrázek 12. Sprchy

Obrázek 13. Kabina WC

Obrázek 14, 15. Nájezd na palubovku

5.1.3 Sportovní komplex Kostelany – sportovní hala

Adresa: Kostelany 48, Kroměříž 767 01

Objekt částečně přístupný

VSTUP A INTERIÉR

Sportovní hala je moderní sportovní komplex, který nabízí sportovní a relaxační využití. Jeho využití je ideální pro tenis a badminton. Je vybaven dvěma kurty s umělou plochou, šatny se sprchami a toaletou, běžnou toaletou pro veřejnost, saunou, posilovnou a sportovním barem.

Před hlavním vstupem je parkoviště, které umožňuje parkování na vyhrazeném místě pro osoby s omezenou hybností. Povrch tohoto parkoviště tvoří zámková dlažba. Hlavní vstup do budovy je tvořen dvoukřídlými plastovými dveřmi, kde průjezd skrze jedno křídlo je o průjezdové šířce 78 cm a po otevření obou křídel je šířka rozšířena na 156 cm. Vstupní dveře se otevírají směrem dovnitř. Za těmito dveřmi se nachází prostor občerstvení a zároveň recepce. Prostor před recepcí je vyplněn stolky s židlemi, a tudíž po nedokonalém zasunutí by mohla vzniknout komplikace projetí osoby na ortopedickém vozíku. Pult je ve výšce 120 cm. Pro osoby s omezenou hybností lze využít recepci z pravé strany pro lepší komunikaci. Po levé straně od recepce je pánská šatna a po pravé straně od recepce se nachází dámská šatna. Obě šatny jsou totožné. Vstup na hrací plochu je bezbariérový. Tvoří ho dvoukřídlé plastové dveře o průjezdové šířce 80 cm a po otevření obou křídel je rozšířena na 160 cm. Po vstupu na hrací plochu se po obou bočních stranách nacházejí židle pro diváky. Ve sportovní hale není žádný akustický orientační maják ani vodící linie pro osoby se zrakovým znevýhodněním.

SOCIÁLNÍ ZAŘÍZENÍ - ŠATNA - TOALETY - SPRCHY

Sociální zařízení se rozděluje na dámské a pánské. Vstup do šaten je tvořen jednokřídlými dveřmi o průjezdové šířce 80 cm. Dveře u obou šaten se otevírají směrem dovnitř. Před vstupem do pánských šaten je průjezdová šířka 120 cm. V průjezdové šířce se nachází stojný věšák na oblečení, který by mohl k projetí překážet. V jednotlivých šatnách se nacházejí háčky na oblečení ve výšce 100 cm a dále se zde nacházejí lavice, které jsou ve výšce 42 cm.

Vstup do sprch není přizpůsoben pro osoby s omezenou hybností používající ortopedický vozík. Vstup do sprch je tvořen schodkem o výšce 10 cm a průchozí částí o šířce 80 cm.

Vstup na toaletu není přizpůsoben pro osoby s omezenou hybností používající ortopedický vozík. Není zde dostačující manipulační prostor. Dveře na toaletu jsou o šířce 60 cm.

Ve sportovní hale lze využít ještě jedny běžné veřejné toalety, které se nacházejí při vstupu do sportovní haly po pravé straně. I tyto toalety nejsou upravené pro osoby s omezenou hybností.

FOTODOKUMENTACE

Obrázek 1. Hlavní vstup

Obrázek 2. Vyhrazené parkovací stání

Obrázek 3. Přístup z parkoviště

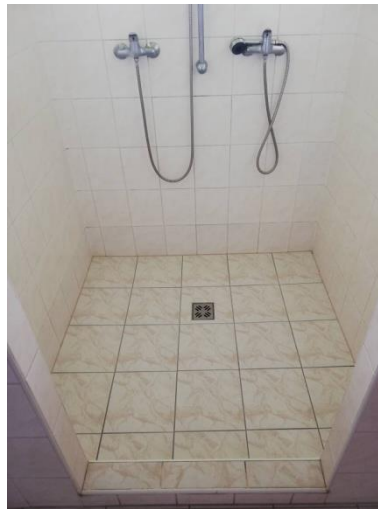
Obrázek 4. Recepce

Obrázek 5. Pánská šatna

Obrázek 6. Dámská šatna

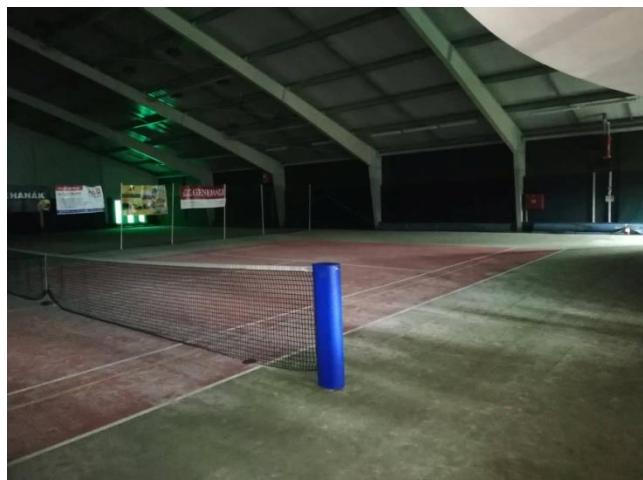
Obrázek 7. Sprcha

Obrázek 8. Vstup do haly

Obrázek 9. Židle pro diváky

Obrázek 10. Hrací plocha

5.2 Návrhy úpravy sportovních areálů

TJ Slavia Kroměříž by se musela zrekonstruovat celkově. Objekt je nedostupný pro osoby s omezenou schopností pohybu, tak i pro osoby se zrakovým znevýhodněním. Bylo by potřeba v objektu vybudovat alespoň plošiny, které by umožňovaly přístup k šatnám, k hrací ploše a možnosti využití tribuny jako divák. Dále by bylo potřeba upravit sociální zázemí (sprchový kout a bezbariérovou toaletu). U sprchového koutu odstranit schod ve výši 12 cm a sjednotit to s povrchem chodby. U upraveného WC dodržet vzdálenost madel, výšku mísy, přístupu z boku a v poslední řadě podjetí pod umyvadlem. Celkově rozšířit a upravit šířku dveří, doplnit vyhrazené parkovací místa pro osoby s omezenou hybností, dodat akustický orientační majáček. Povrch s dlažbou vybavit vodícími liniemi pro osoby se zrakovým znevýhodněním.

U sportovního komplexu na Zelené ve Zlíně je dostatečně velké parkoviště, ale nejsou zde vyhrazena žádná parkovací stání pro osoby s omezenou hybností. Tudíž doporučuji o vyznačení vyhrazeného stání. Budova je vybavena bezbariérovým WC. Také je zapotřebí dodělat akustický orientační majáček, vodící linie a kontrastní označení prosklených ploch. Dále bych doporučila pro lepší orientaci přelepit první a poslední schod novou žlutou páskou.

Sportovní komplex Kostelany má jedno vyhrazené parkovací stání pro osoby s omezenou hybností, které už ztrácí svoji čitelnost, a proto doporučuji zlepšit čitelnost, nebo dodat nové značení. Dále bych doporučila vybudovat bezbariérovou toaletu. Mé doporučení je zrušení běžného veřejného pánského i dámského WC, které se nachází při vstupu do sportovní haly po pravé straně a vybudovat zde jedno bezbariérové WC. Zdraví jedinci smí využívat toalety v prostranství šaten. Dále bych doporučila upravit sprchovací kout v dámské i pánské šatně, která obsahuje schod ve výši 10 cm.

6 DISKUZE

Při psaní mé bakalářské práce jsem navštívila Magistrát ve Zlíně, kde jsem byla odkázaná na jednotlivá vybraná sportoviště. Na vybraných sportovištích jsem komunikovala přímo s vedoucím. Po domluvě jsem mohla podstoupit jednotlivá měření a zároveň zaznamenat naměřené hodnoty do formuláře MKPO.

Následně jsem prošla školením pro mapování bezbariérovosti, které proběhlo na Univerzitě Palackého v Olomouci za spolupráci Mgr. Lucie Ješinové. Školení bylo důležité, neboť bez tohoto školení bych nemohla sama provést měření bezbariérovosti jednotlivých sportovních areálů ve Zlínském kraji.

Bakalářská práce (Pokorný, 2014) je zaměřena na mapování bezbariérovosti fitness center v České republice. U dvou fitcenter se nachází dobře přístupná vyhrazená parkovací místa. U sportovní haly UPOL v Olomouci vyhrazené parkovací místo zcela chybí. Ve své bakalářské práci se zabývám sportovními areály ve Zlínském kraji a mohu potvrdit, že i ve Zlínském kraji u některých vybraných sportovních areálu vyhrazená parkovací místa pro osoby s omezenou hybností zcela chybí.

Diplomová práce (Šrámková, 2016) pojednává o mapování bezbariérovosti sportovišť a vybraných zařízení pro výuku studentu fakulty Tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. Já osobně se zaměřím na sportovní halu UP, jelikož ve své bakalářské práci se zabývám sportovními areály tohoto typu. U haly Univerzity Palackého chybí vyhrazené parkovací stání pro osoby s omezenou hybností.

(Slovák, 2019) ve své bakalářské práci monitoruje bezbariérovost sportovních zařízení ve městě Vsetín. Město se nachází ve Zlínském kraji a proto je mi město velmi blízké. Obě sportovní zařízení, kterými se zabýval, jsou označeny jako objekty přístupné pro osoby s omezenou hybností. Přece jenom jeden nedostatek u obou zařízení je, a to chybějící hlásící majáček, který i u mých monitorovaných sportovních zařízení chybí.

Město Kroměříž z hlediska bezbariérovosti je za poslední roky v mnohem lepším stavu. Ať už se to týká komunikace pro pěší, bezbariérových přechodů a vyhrazených parkovacích míst. Největším problémem jsou stále vstupy do budov. Některé instituce, u kterých nebylo možné bezbariérový vstup uzpůsobit, vybavili alespoň zvonky, nebo nájezdovými rampami. Město Kroměříž využívá mapu, ze které mohou osoby s omezenou hybností vyčíst, kam se dostanou bez pomoci. (www.mesto-kromeriz.cz/aktuality/nova-bezbarierova-mapa-kromerize-usnadneni-pohyb-nejen-vozickarum/).

Já osobně bych všem doporučila k využití aplikaci Vozejkmap. Jedná se o mobilní aplikaci, která má mapu, navigaci a informace o bezbariérových místech v celé ČR i v zahraničí.

7 ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo zmapovat bezbariérovost sportovních areálů ve Zlínském kraji. V závěru této práce zodpovím stanovené výzkumné otázky a krátce shrnu dílčí výsledky mapování jednotlivých mapovaných objektů.

Výzkumná otázka č. 1 – Jsou vybrané sportovní areály bezbariérové?

Sportovní komplex Zelené ve Zlíně i na pár nedostatků nebo chybějícího vyznačeného parkovacího místa pro osoby s omezenou hybností, vodící linie nebo akustického orientačního majáčku je pro osoby s omezenou hybností přístupná. Tělocvična TJ Slavia Kroměříž je pro osoby s omezenou schopností pohybu nepřístupná. Sportovní komplex Kostelany je částečně přístupná.

Otázka č. 2 – Jaké jsou nejčastější bariéry ve vybraných sportovních areálech?

Mezi nejčastější bariéry ve vybraných sportovních areálech jsou chybějící upravené toalety pro osoby s omezenou hybností. Dále pro osoby se zrakovým postižením chyběly vodící linie nebo akustický orientační majáček a u prosklených ploch chybělo označení reflexního pruhu. U dvou monitorovaných sportovišť nebylo vyznačené parkování pro osoby s omezenou hybností.

Doporučení pro praxi: Z výše uvedených otázek tedy vyplývá, že jednou z hlavních priorit by mělo být budování a nebo zmodernizování budov, sportovních areálů a vytvoření vyhrazených parkovacích míst, tak aby i osoby s omezenou hybností a zrakovým postižením neměli žádné bariéry a mohli se naplno věnovat různým činnostem.

SOUHRN

Bakalářská práce je zaměřena na mapování bezbariérovosti sportovních areálů ve Zlínském kraji.

Teoretická část práce obsahuje přehled poznatků zaměřený na jednotlivé typy zdravotního postižení. Zabývala jsem se tělesným a zrakovým postižením, které jsem vždy krátce charakterizovala. Následně je první část věnovaná bariérám a legislativě.

Bariéry jsem rozčlenila z pohledu sociálního, psychologického, speciálně pedagogického a v neposlední řadě architektonického. Stěženi pro tuto část je zejména rozbor vyhlášky č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb (MMR, 2009), která stanovuje architektonická kritéria staveb v souvislosti se zajištěním přístupnosti.

V praktické části se zaměřuji na vyhodnocení přístupnosti vybraných sportovních areálů, a to TJ Slavia Kroměříž – tělocvična, sportovní komplex Zelené Zlín – tělocvična, sportovní komplex Kostelany – sportovní hala.

SUMMARY

The bachelor thesis is focused on mapping of wheelchair accessible places of chosen sport buildings in Zlín region.

The theoretical part contains a summary of knowledge focused on particular type of health disabilities. I dealt with physical and visual disability which was in both cases shortly described. The first part is focused on barriers and legislation.

The barriers are divided from the social, psychological, special pedagogical and architectural point of view. The analysis of regulation č. 398/2009 Sb. which focuses on general technical requirements concerning wheelchair accessible using of buildings (MMR, 2009) which determines architectural criteria of buildings in connection with access is crucial.

I focus on evaluation of accessibility of chosen sports buildings – TJ Slavia Kroměříž – a gym, a sports complex called zelená Zlín – a gym and sports complex Kostelany – a sports hall.

REFERENČNÍ SEZNAM

- Bednařík, J., Lukáš, Z., Mechl, M., Gaillyová, R., Vohánka, S., Kodaňka, Z., & Vytopil, M., (2001). *Nemoci kosterního svalstva*. Praha: Triton.
- Centrum pro nevidomé. *Akustické úpravy pro nevidomé* [online]. Retrieved 14. 5. 2019 from <http://www.centrumpronevidome.cz/subdom/bariery/bariery/akustické.htm>
- Filipová, D. (1998). *Život bez bariér*. Praha: Grada.
- Filipová, D. (2002). *Projektujeme bez bariér*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí.
- Finková, D., Ludíková, L., & Růžičková, V. (2007). *Speciální pedagogika osob se zrakovým postižením*. 1. Vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Flenerová, H. (1985). *Kapitoly z tyflogedie*. Praha: SPN.
- Hamřík, Z., Ješina, O., Bartoňová, R., Janečka, Z., Kalman, M., Kučara, M., Panská, S., Rybová, L., & Vyhlídal, T. (2011). *Podpora aplikovaných pohybových aktivit v kontextu volného času*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci Fakulta tělesné kultury.
- Horáková, R. (2012). *Sluchové postižení: úvod do surdopedie*. Praha: Portál.
- Hrubý, J. (2010). *Úvod do výchovy a vzdělávání sluchově postižených: 1. Část*. Praha: Tiché učení.
- IBSA. (2017). Classification manual for organisers of IBSA Santioned competitions. Retrived 14. 5. 2019 from the World Wide Web: www.ibsasport.org/documents/files/146-1-Classification-Manual-for-Organisers-of-Sanctioned-Competitions.pdf.
- Jesenský, J. (2007). *Prolegomena systému tyflorehabilitace, metodiky tyflorehabilitačních výcviků a příprava rehabilitačně-edukačních pracovníků tyflogedického centra*. 1. Vydání. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha.
- Ješina, O., Kudláček, M., Janečka, Z., Kukolová, P., Nekudová, B., Němcová, D., Rybová, L., Štěrbová, D., & Vyhlídal, T. (2011). *Aplikovaná tělesná výchova*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Jeřábková, K. (2013). *Školská integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta.
- Kantor, J., Urbanovská, E., & Pfeiffer, J. (2015). *Student s omezením hybnosti na vysoké škole*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

- Kábele, F. (1988). Vymezení oblasti specifických potřeb osob se zdravotním postižením. In Kudláček, M., & Ješina, O. (2013). *Integrovaná tělesná výchova, rekreace a sport*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Keblová, A., Novák, I., & Lindáková L. (2000). *Náprava poruch binokulárního vidění*. Praha: Septima.
- Kisvetrová, H., & Ježorská, Š. (2014). *Osoby se zdravotním postižením: Vybrané kapitoly. I*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kraus, J., Zoban, P., Sussová, J., Kolář, P., Seidl, Z., Belšan, T., Schejbalová, A., Kaňovský, P., Tichý, M., Zounková, I., Chmelová, I., Chmelová, I., Brauner, R., Chamoutová, K., Schneiberg, F., Ulč, I., Ulčová, H., Paulos, L., & Šáchová, I. (2005). *Dětská mozková obrna*. Praha: Grada.
- Krhutová, L., Michalík, J., Potměšil, M., Novosad, L., & Valenta, M. (2005). *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kroměříž. (2006). O městě. Retrieved 22. 7. 2019 from the World Wide Web: <https://mesto-kromeriz.cz/aktuality/nova-bezbarierova-mapa-kromerize-usnadneni-pohyb-nejen-vozickarum/>
- Kudláček, M., Ješina, O., Machová, I., & Válek, J. (2007). *Aplikované pohybové aktivity pro osoby s tělesným postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kudláček, M., & Ješina, O. (2013). *Integrovaná tělesná výchova, rekreace a sport*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kudláček, M. (2013). *Aplikované pohybové aktivity osob s tělesným postižením*. Olomouc, Česká Republika: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kuklík, M. (2013). Rozštěpové vady. *Časopis lékařů českých*, 152(4).
- Matějková, L. (2016). *Bezbariérovost Lednicko-valtického areálu pro osoby s tělesným postižením*. Bakalářská práce, Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Brno.
- Ministerstvo pro místní rozvoj (2009). *Vyhláška 398/2009 Sb. o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb*. Retrieved 11. 04 2019 from the World Wide Web: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-398>
- Novotná, M., & Kremličková, M. (1997). *Kapitoly ze speciální pedagogiky pro učitele*. Praha: SPN – pedagogické vydavatelství.

- Opatřilová, D., & Zámečnicková, D. (2008) *Možnosti speciálně pedagogické podpory u osob s hybným postižením*. Brno: Masarykova univerzita, pedagogická fakulta.
- Pražská organizace vozíčkářů. (2014). *Metodika kategorizace přístupnosti objektů*. Retrieved from: <http://www.pov.cz/publikace/metodika-kategorizace-pristupnosti-objektu>.
- Pražská organizace vozíčkářů (2017). Metodika mapování: Vyhrazená parkovací stání. Retrieved 14. 04 2019 from: <http://presbariery.cz/cz/ke-stazeni/category/7-metodika-a-koncepcie?download=107:vyhrazena-parkovaci-stani-metodika>.
- Podešva, L. (2007). *Manuál zaměřený na integraci osoby se zdravotním postižením*. Olomouc, Česká republika: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Pokorný, D. (2014). *Monitoring bezbariérovosti fitness center v Olomouci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Skácelová, T. (2011). *Uvedení do problematiky sluchového postižení*. Hradec králové: Gaudeamus.
- Slovák, M. (2019). *Mapování bezbariérovosti vybraných sportovních areálů ve městě Vsetín*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Slowík, J. (2007). *Speciální pedagogika*. Praha: Grada Publishing.
- Šopíková, J., Brůžková, L., & Bátorová, M. (2013). *Pohybové aktivity se zdravotním omezením*. Brno: Didot.
- Šrámková, L. (2016). *Mapování bezbariérovosti sportovišť a vybraných zařízení pro výuku studentů fakulty Tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Trnka, V. (2012). *Charakteristika a organizace sportu osob se zrakovým postižením v České republice*. Praha: Karolinum.
- Vítková, M. (2006). *Somatopedické aspekty*. Brno: Paido.
- Vítková, M. (2010). Klasifikace pohybových vad. In Pipeková, J. et al. *Kapitoly zespeciálnípedagogiky*. Brno: Paido.
- Vítková, M. (2014). Speciální pedagogika osob s tělesným postižením a zrakovým postižením. In Valenta, M. et al. *Přehled speciální pedagogiky*. Praha: Portál.
- World Health Organization (WHO, 2007). *Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví: MKF*. Praha: GradaPublishing.
- Zdražilová, R. (2011) *Bezbariérové užívání staveb*. Sbirka zákonů, Praha.

PŘÍLOHY

Příloha I Formulář pro mapování přístupnosti objektu dle MKPO

1. Sportovní komplex zelené Zlín - tělocvična
2. TJ Slavia Kroměříž - tělocvična
3. Sportovní komplex Kostelany - sportovní hala

Příloha II Použité piktogramy v bakalářské práci

Příloha I Formulář pro mapování přístupnosti objektů dle MKPO

VSTUP HLAVNÍ			
Vyhrazené parkovací stání	ano/ne		
	Lokalizace:		
	počet:		
	přístup od VPS ke vstupu do objektu: (bezbariérový, obrubník bez nájezdu, zúžení...)		
Přístup ke vstupu	obtížný povrch	ano/ne	
		typ povrchu: (<i>hrubá historická dlažba, popraskaný asphalt</i>)	
	sklon podélný	ano/ne	
		lokalizace: (<i>přístupová komunikace, prostor před vstupem</i>)	
		sklon: %	
	sklon příčný	ano/ne	
		lokalizace: (<i>přístupová komunikace, prostor před vstupem</i>)	
		sklon: %	
	vodící linie	přirozená / umělá / chybí	
Přístupnost vstupu	bez převýšení / jeden schod /více schodů / plošina (příloha č. 2) / rampa (příloha č. 3)		
Schody	před vstupními dveřmi / v zádveři		
	jeden schod	výška: cm	hloubka: cm
	více schodů	počet:	
Plocha před dveřmi	šířka: cm	hloubka: cm	
Zvonek	pouze zvonění / interkom / chybí		
	Výška: cm	odsazení od rohu: cm	
AOM (akustický majáček)	ano / ne		
	nad osou vstupních dveří: ano / ne		
	lokalizace AOM v případě, že není nad osou dveří:		
Dveře	jednokřídlé / dvoukřídlé / karuselové		
	mechanické / automatické / posuvné / kyvné		
	otevírání ven / otevírání dovnitř / otevírání do stran / otevírání do strany		
	průjezdová šířka hlavního křídla: cm		
	šířka vedlejšího křídla: cm		
	výška prahu: cm		
Zádveři	šířka: cm	hloubka: cm	
Dveře zádveří	jednokřídlé / dvoukřídlé / karuselové		
	mechanické / automatické / posuvné / kyvné		
	otevírání ven / otevírání dovnitř / otevírání do stran / otevírání do strany		
	průjezdová šířka hlavního křídla: cm		
	šířka vedlejšího křídla: cm		
	výška prahu: cm		

Kontrastní značení prosklených ploch	prosklené plochy (prosklení níže než 80 cm nad podlahu): ano / ne ve spodní výškové úrovni / v horní výškové úrovni / chybí
Poznámky	
Slovní popis úseku	

VSTUP VEDLEJŠÍ				
Vyhrazené parkovací stání	ano/ne			
	lokalizace:			
	počet:			
	přístup od VPS ke vstupu do objektu: (bezbariérový, obrubník bez nájezdu, zúžení...)			
Přístup ke vstupu	obtížný povrch	ano/ne		
	sklon podélný	typ povrchu: (<i>hrubá historická dlažba, popraskaný asfalt</i>)		
		ano/ne		
		lokalizace: (<i>přístupová komunikace, prostor před vstupem</i>)		
		sklon: %		
	Sklon příčný	ano/ne		
		lokalizace: (<i>přístupová komunikace, prostor před vstupem</i>)		
		Sklon: %		
vodící linie	přirozená / umělá / chybí			
Přístupnost vstupu	bez převýšení / jeden schod / více schodů / plošina (příloha č. 2) / rampa (příloha č. 3)			
Schody	před vstupními dveřmi / v zádveří			
	jeden schod	výška: cm	hloubka: cm	
	více schodů	počet:		
Plocha před dveřmi	šířka: cm	hloubka: cm		
Zvonek	pouze zvonění / interkom / chybí			
	výška: cm	odsazení od rohu: cm		
AOM (akustický majáček)	ano / ne			
	nad osou vstupních dveří: ano / ne			
	lokalizace AOM v případě, že není nad osou dveří:			
Dveře	jednokřídlé / dvoukřídlé / karuselové			
	mechanické / automatické / posuvné / kyvné			
	otevírání ven / otevírání dovnitř / otevírání do stran / otevírání do strany			
	průjezdová šířka hlavního křídla: cm			
	šířka vedlejšího křídla: cm			
	výška prahu: cm			
Zádveří	šířka: cm	hloubka: cm		
Dveře zádveří	jednokřídlé / dvoukřídlé / karuselové			
	mechanické/automatické/posuvné/kyvné			
	otevírání ven / otevírání dovnitř / otevírání do stran/otevírání do strany			

	průjezdová šířka hlavního křídla: cm
	šířka vedlejšího křídla: cm
	výška prahu: cm
Kontrastní značení prosklených ploch	prosklené plochy (prosklení níže než 80 cm nad podlahu): ano/ne ve spodní výškové úrovni/v horní výškové úrovni/chybí
Poznámky	
Slovní popis úseku	

INTERIÉR (funkční specifika interiéru řešena v závislosti na typu objektu)	
Schody v interiéru	ano / ne
	jeden schod výška: cm hloubka: cm
	více schodů počet:
	lokalizace:
Schodiště v interiéru (spojující patra budovy)	ano/ne
	přímé/točité
	Zábradlí u schodiště: ano/ne
	první a poslední schod kontrastně vyznačen: ano/ne
	šířka schodiště:
Zúžený průchod (méně než 80 cm)	ano/ne
	šířka: cm
	lokalizace:
Turnikety	ano/ne
	lokalizace:
Kontrastní značení prosklených ploch	prosklené plochy (prosklení níže než 80 cm nad podlahu): ano/ne ve spodní výškové úrovni/v horní výškové úrovni/chybí
AOM (akustický orientační majáček)	ano/ne
	nad osou vstupních dveří: ano/ne
	lokalizace AOM v případě, že není nad osou dveří:
Navigační systém pro osoby se zrakovým omezením	ano/ne
	popis: (haptický, elektronický...)
Přístupnost interiéru	celý interiéru nebo jeho větší část/pouze část interiéru/nepřístupný interiéru
Poznámky	
Slovní popis úseku	

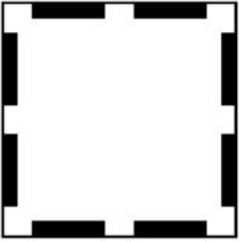
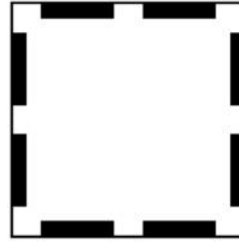
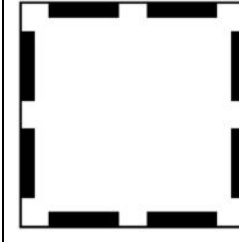
Příloha č. 1 VÝTAH	
Lokalizace výtahu	
Typ výtahu	volně přístupný/uzamčený přístup do výtahu zajistí: osobní/nákladní výtah spojuje patra: dojezd na hlavních podestách / dojezd v mezipatrech
Nástupní plocha	šířka: cm hloubka: cm převýšení (rozdíl výšek mezi podlahou klece a nástupištěm): cm
Dveře	šachetní: šířka: cm

		otevírání: automatické/mechanické ven/mechanické dovnitř.	
	klecové:	šířka: cm	
		otevírání: automatické/mechanické ven/mechanické dovnitř	
Ovladače na nástupních místech	výška horního tlačítka ve všech patrech max.: cm		
	označení:	relief:	ryté/vystouplé
		ploché	grafické/digitální(dotyk)
Braille:	ano/ne		
AOM (akustický orientační majáček)	ano/ne		
	nad osou dveří: ano/ne		
	lokalizace AOM v případě, že není nad osou dveří:		
	hlášení: fráze/trylek		
Klec	rozměry:	šířka: cm	
		hloubka: cm	
	průchozí:	ano/ne	
		druhé dveře na čelní stěně/boční stěně	
Ovladače uvnitř klece	vzdálenost ovladače od nejbližšího rohu: cm		
	výška horního tlačítka: cm		
	označení:	relief:	ryté/vystouplé
		Ploché	grafické/digitální(dotyk)
		Braille:	ano/ne
	hlášení:	akustické:	ano/ne
fonetické		ano/ne	
Vybavení klece	madlo:	ano/ne	
		čelní stěna/boční stěna/boční stěny	
	zrcadlo:	ano/ne	
		čelní stěna/boční stěna/boční stěny	
výška spodní hrany: cm			
	sedátko:	ano/ne	
		funkční ve všech polohách: ano/ne	
		ovladač v dosahu: ano/ne	
Poznámky			
Slovní popis úseku			

č. 2 PLOŠINA	
Lokalizace plošiny	
Typ plošiny	svíslá/šikmá
	volně přístupná / uzamčená (přístup zajištěn obsluhou)
Parametry plošiny (ve směru jízdy)	šířka: cm
	hloubka: cm
	nosnost: kg

Minimální parametry	min. rozměr 70 x 90 cm, min. nosnost 150 kg: ano/ne		
Dolní nástupní plocha vstup a dojezd	nástup z boku/nástup čelní		
	rozměry nástupní plochy:	šířka: cm	hloubka: cm
	vstup na plošinu:	zavírání (dvířka, zábrana): ano/ne	
		šířka vstupu: cm	
	výška převýšení mezi podlahou plošiny a nástupištěm: cm		
	zvonek:	pouze zvonění/interkom/chybí	
	Výška: cm	odsazení: cm	
Horní nástupní plocha, vstup a dojezd	nástup z boku / nástup čelní		
	rozměry nástupní plochy:	šířka: cm	hloubka: cm
	vstup na plošinu:	zavírání (dvířka, zábrana): ano / ne	
		šířka vstupu: cm	
	výška převýšení mezi podlahou plošiny a nástupištěm: cm		
	zvonek:	pouze zvonění / interkom / chybí	
	Výška: cm	odsazení: cm	
Umístění ovladačů	vně plošiny dole:		výška: cm
	vně plošiny nahoře:		výška: cm
	uvnitř plošiny:		výška: cm
Převýšení překonávané plošinou	počet schodů:		
	počet podlaží:		
Poznámky			
Slovní popis úseku			

Příloha č. 3 RAMPY/LIŽINY				
Rampa	před vstupními dveřmi/v zádveři/v interiéru			
	lokalizace v interiéru:			
	pevná/mobilní	přístup zajistí:		
	přímá/zalomená/točitá			
	počet ramen (úseků):			
	1. rameno:	sklon: %	šířka: cm	délka: cm
	2. rameno:	sklon: %	šířka: cm	délka: cm
	3. rameno:	sklon: %	šířka: cm	délka: cm
	4. rameno:	sklon: %	šířka: cm	délka: cm
	plocha nad rampou:	šířka: cm	hloubka: cm	
	plocha pod rampou:	šířka: cm	hloubka: cm	
	podesty:	šířka: cm	hloubka: cm	
	povrch:	kluzký / nekluzký		
	madlo (zábradlí): ano/ne	jednostranné/oboustranné		
		výška: cm		
Ližiny	před vstupními dveřmi / v zádveři / v interiéru			
	lokalizace v interiéru:			
	Pevní / mobilní			
	sklon: %	délka: cm		
Poznámky				
Slovní popis úseku				

Příloha č. 4 UPRAVENÉ WC		<i>(umístění zařizovacích předmětů se hodnotí z pohledu od vstupu do kabiny)</i>	
Lokalizace WC			
Předsín 1 (V případě, že je kabina přístupná přes předsíně)	rozměry:	šířka: cm	
		hloubka: cm	
	dveře do předsíně:	šířka: cm	
		označení na dveřích: ano / ne / Braille	
Předsín 2 (V případě, že je kabina přístupná přes předsíně)	rozměry:	šířka: cm	
		hloubka: cm	
	Dveře do předsíně:	šířka: cm	
		označení na dveřích: ano / ne / Braille	
Typ upravené WC kabiny	volně přístupná / uzamčená		
	samostatná / v oddělení WC ženy / v oddělení WC muži		
Dveře upravené WC kabiny	šířka: cm		
	směr otevírání: z kabiny / do kabiny / posuvné		
	madlo: uvnitř / vně / chybí		
	označení na dveřích: ano / ne		
Vypínač	ano / chybí / automat	výška: cm	
Kabina	šířka: cm		
	hloubka: cm		
Mísa WC	vzdálenost od levého boku mísy k levé stěně: cm		
	vzdálenost od pravého boku mísy k pravé stěně: cm		
	výška sedátka: cm		
	odsazení WC mísy od zadní stěny: cm		
	prostor pro vozík vedle WC mísy: volný / blokový mobilním prvkem / blokový pevným prvkem.		
	toaletní papír v dosahu z mísy: ano / ne		
Madla WC	madlo vlevo: pevné/sklonné	Délka: cm	výška: cm
	madlo vpravo: pevné/sklonné	Délka: cm	výška: cm
	osová vzdálenost madel: cm		
Dispozice kabiny	DVEŘE	WC MÍSA	UMYVADLO
			
Umyvadlo	výška umístění umyvadla: cm		
	podjezd umyvadla v hloubce 20 cm od hrany umyvadla: dostatečný / nedostatečný		
	Baterie:	páková / bezdotyková / ventil (kohoutek)	

		výška od podlahy: cm
	Madlo: ano / chybí	typ: svislé / vodorovné
		výška: cm Délka: cm
Signalizační tlačítko	ano / ne	
	Výška signalizace v horní úrovni: cm	výška signalizace ve spodní úrovni: cm
Přebalovací pult	ano / ne	
	sklopný / mobilní	
	překáží při obsluze WC: ano / ne	
Běžné WC v objektu	ano / ne	
	označení Braille: ano / ne	
Poznámky	<i>(špatné ukotvení madel, madlo kotvené na boční stěně)</i>	
Slovní popis úseku		

Příloha II Použité piktogramy v bakalářské práci

Objekt přístupný

Objekt částečně přístupný

Objekt nepřístupný

Obtížný povrch

Obtížný sklon

Bezbariérový vstup hlavním vchodem

Bezbariérový vstup bočním vchodem

Schodiště

Výtah

Plošina nebo výtah jen pro osoby s omezenou schopností pohybu

Ližiny nebo rampa

Přístupná toaleta

Částečně přístupná toaleta

Obtížně přístupná nebo nepřístupná toaleta – běžné WC

Vyhrazené parkovací stání

Parkovací stání